

Հայր Մողնու ս. Գէորգ վանքի և գործակալ Ապարանի, որպիսի պաշտօնից Հայրապետական կոնգակով արձակուում է 1897 թ. յունիսի 7-ին: 1902 թ. Վեհափառ Հայրապետի հրամանաւ կարգուում է վանահայր Շողակաթի վանքի, ուր և մնաց մինչև ի մահ: Հանգուցեալի թաղման և օծման կարգը կատարեց Սինոդի նախանգամ Տ. Արիստակէս արքեպիսկոպոս: Թաղման հանգէսին ներկայ էր ս. Էջմիածնի միաբանութիւնը և Վաղարշապատից Ժողովրդի մեծ բազմութիւն:

Հանգուցէ՛ Տէր զհոգի նորա ի լոյս երեսաց իւրոց:

ՏԱՃԿԱՀԱՅՔ

Ասկէ 22 տարի առաջ ընկէ Օրթաքէօյցի Գրեգոր Տէյիւմէն՝ ճեան անուն անձը 1881 նոյեմ. 6. թուակիր կտակագրով մը իր Օրթաքէօյ, 2իֆթլիք փողոց, թիւ 18 տունը կը կտակէ Կէտիք Փաշայի ս. Յովհաննէս եկեղեցւոյ, պայման գնելով որ ցորչափ ինք կենդանի է, այդ տան բացարձակ տէրը ըլլայ և իր մահուանէն վերջը այդ տան վարձը ստանայ իր կինը, տիկին Թագուհի Տէյիւմէնճեան և իր կնոջ մահէն վերջն ալ թէ այդ տունը և թէ տանը մէջ գտնուած բոլոր գոյքերը և կարասիները մնան Կէտիք Փաշայի եկեղեցւոյ. կտակարարը տան ֆէրագի և այլ գործողութեանց օրինական ծախքերուն համար հարկ եղած գրամն ալ ձգած է: Գրեգոր ասկէ առաջ մեռած ըլլալով, տան վարձը կնոջը կը մնար և անցեալ օր կինն ալ մեռած ըլլալով, օրինական գործողութեանց համար Կէտիք Փաշայի թաղ. խորհրդոյ կողմէ ներկայացուցիչներ կերթան կնքելու համար տան գոյքերը: Բայց կինը Հայ—հռոմէական հասարակութեան պատկանելուն, տեղւոյն Հայ—հռոմէական եկեղեցւոյ թաղ. խորհրդոյ կողմէ հանգուցելոյն յուղարկաւորութիւնը կատարուելով, կարասիները կնքել տալու մասին առարկութիւն կըլլայ թէև, բայց կտակարարին

կամբը բացատրուած ըլլալով կտակագրին մէջ, հարկ կըլլայ, որ Աէտիք Փաշայի թաղ. խորհրդոյ կողմէ կնքուի: Ատակագիրը երեք օրինակ պատրաստուած է, որուն մէկը հանգուցելոյն սնտուկէն ելած է: միւսը Պատրիարքարան կը մնայ և մէկ օրինակն ալ Աէտիք Փաշայի թաղ. խորհրդարանը կախուած է: Ատակագիրը՝ թէ Օրթոքէօյի և թէ Աէտիք Փաշայի այն ժամանակուան թաղ. խորհուրդներուն կողմէ վաւերացուած և Պատրիարքարանի կողմէ ալ հաստատուած և օրինակը կերպիւ պատրաստուած ըլլալով, ու է առարկութեան տեղի չէ մնացած և Աէտիք Փաշայի թաղ. խորհրդոյ կողմէ այսօր կամ վաղը հարկ եղած անձերը Օրթոքէօյ զրկուելով, գոյքերը և կարասիները պիտի լիւսագրուին Աէտիք Փաշայի եկեղեցին:

— Թօղատէն կը գրեն թէ Յովհաննէս էֆ. Գասարճեան մեռեր է թորատապէ: Հանգուցեալը իր կտակագիրը կանխաւ պատրաստած ըլլալով, վերջին պահուն Առաջնորդարանին յանձներ է: Այդ կտակագրով Գասարճեան էֆ. իր 200 ոսկիի արժողութեամբ անշարժ ստացուածքը կը նուիրէ տեղւոյն վարժարանին:

— Մանչէսդըրի հոգևոր հովուութիւնը թափուր կը մնայ Զուղայեցի քահանային անկէ մեկնելէն ի վեր, և տակաւին վերջնական անուանում մը չէ եղած: Անոնք որ Մանչէսդըրի մէջ աւնուն և դիրք մը ունին, ամենքն ալ կուզեն հաւանութիւն ունենալ ընտրելիին մասին և այդ պատճառաւ կը շարունակուին հարցումները: Մանչէսդըրի հոգաբարձութիւնը այս մասին դիմում ըրած ըլլալով Պատրիարքարան և ընտրելեաց ցուցակ ուղած ըլլալով, Արօն. Ժողովը իր «վերջին նիստին» մէջ անյարմար նկատել է այս պարագան, քանի որ ընտրելեաց ցուցակ կը տրուի ըստ օրինի Քաւառ. Ժողովներու մէջ կատարուելիք առաջն. ընկերութիւններու համար միայն. հետեւեալ որոշել է յանձնարարել որ դիմեն Եւրոպոյ առաջնորդին, որ ի հարկին կրնայ դիմել և բանակցել նաև Պատրիարքարանի հետ և պէտք եղածը կարգադրել: Արօն. Ժողովը չի գիտեր հարկաւ, որ Մանչէսդըրի հոգաբարձութիւնը դժգոհ է նոյն իսկ իր առաջնորդին այն անտարբեր և անփոյթ ընթացքին համար, զոր ցոյց կուտայ իր անուանուած առաջին օրէն ի վեր:

— Ատանայէն երեկ Պատրիարքարան հասած նամակէ մը կը տեղեկանանք, որ կաթողիկոսական օծումը պիտի կատարուի Աշխարհամատրան կիւրակի օրը, Սոոյ մէջ, և յաջորդ կիւրակին ալ միւս ընտրութեան հանգէսը, որոնց համար գրուած է

Կիւիկիոյ թեմերուն: Պոլիս հասած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Տ. Սահակ Սրբազան, երկուշաբթի օրը հետևորդներով մեկնել է Ատանայէն դէպի Սիւս, որ մէկ օրուան ճամբայ է. հետևաբար Ն. Սրբազնութիւնը այժմ կը գտնուի իր Աթոռը, Պատրիարքարանէ գրուած է Ն. Ամենապատուութեան, որ հրաւիրէ իր մօտ նոյն Աթոռին Պոլիս գտնուող միաբանները:

— Վանայ Երամեան վարժարանին ի նպաստ կազմակերպուած յօբելեանին առթիւ կատարուող հանգանակութեան դումարը մինչև ցարդ հասած է 120 ոսկիի: Նահանգին կուսակալ Վսեմ. Թահիր Փաշա արտօներ է այդ նուիրահաւաքութիւնը որ կը շարունակուի: Նոյնպէս, Թահիր Փաշայի արտօնութեամբ, Վանայ նորաշէնի դպրոցի սրահին մէջ ներկայացուել է, դպրոցական տղոց կողմէ, Շէքսբիրի «Վենետիկի Վաճառականը» ծանօթ թատերախաղը և թուրքերէն կառակերգութիւն մը:

Ա. Խ Ա. Լ. Ք Ա. Լ. Ա. Ք.

Ախալքալաքի գաւառը մի գործակալութեան շրջան է Արաստանի և Իմէրեթի թեմում և ենթարկուում է Ախալքալաքի յաջորդութեան: Այս գաւառը Ծալիայի 8 գիւղերի հետ միասին ունի 56 գիւղ:

Գաւառի ազգաբնակիւթիւնը ըստկանում է հետևեալ տարրերից. հայ, ռուս (ուղղագաւան և դուխորոյ), վրացի, թուրք, բոշայ և հրեայ: Մեծամասնութիւնը կազմում են Հայերը, որոնց մէջ կան նաև, թուով շատ քիչ, կաթոլիկներ:

Ամբողջ ազգաբնակիւթեան թիւը, զբաղմունքն ու ուրիշ հանգամանքները որոշել՝ մեր նպատակից դուրս է: Վամենում ենք միայն «Արարատի ընթերցողներին ներկայացնել օոյն ընդարձակ գաւառում ապրող հայ հօտի հոգևոր և հայ եկեղեցիների բարոյական վիճակը: Վերջերս, մեր խնդրով, գործակալութեան կողմից կազմուած մի ցուցակից երևում է, որ Ախալքալաքի գաւառում հայերի թիւն հասնում է 54816-ի, ծուխերի հաշուով 5697, չհաշուած հայ կաթոլիկներին:

Գիւղացի ժողովրդի զբաղմունքն է երկրագործութիւն, քա-